

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 7. De modis, quibus obtinetur Iurisdictio delegata,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

id sit Solius Papæ, vt prædictum est. De Vicario autem parochi perpetuo, quod is possit Ordinarius dici, patet ex eo, quod ius Pontificium de ipso idem statuat ac de Parocho, in clementina vnica. De officio Vicarij. De temporali autem Vicario, quem Parochus instituit, certum est, quod multo minus, quam foraneus ab Episcopo institutus dici possit Ordinarius.

N. 48. Cæterum cessat illa generalis Vicarij iurisdictio ordinaria primò, morte Episcopi, cum quo ille reputatur eadem persona, quia vtriusque idem prorsus est tribunal, ex cap. 2. de consuetud. & ex cap. Romana. de appellat. vtrobique in 6. Secundo cessat seu suspenditur talis iurisdictio suspensione iurisdictionis Episcopi: ex cap. 1. de officio Vicarij, in 6. Cum enim sit idem vtriusque tribunal, cessante, aut per Ecclesiasticam censuram suspensa iurisdictio Episcopi, cessabit aut suspendetur iurisdictio Vicarij ipsius. Postremò cessat reuocatione facta per ipsum Episcopum, si ea nota sit eidem Vicario; non quidem qualicumque noticiâ sed accepta ab eodem Episcopo, reuocationem ipsam ei intimâre per se ipsû, aut per suam epistolam, aut per suum procuratorem, aut alium nuntium ad id destinatum; nam res per easdem causas nascitur, & dissoluitur: De regulis iuris, regula prima. Ad constitutionem verò generalis Vicarij requiritur vno voluntarium: & constituentis, tanquam donantis; & eius qui constituitur, tanquam acceptantis; quare ad oppositam dissolutionem requiretur, non modo voluntas Episcopi reuocantis, sed etiam illius declaratio facta Vicario, vt suam voluntatem voluntati illius conformet prout debet.

N. 49. Notandum est 4. cum duo parochi eidem parochiæ in solidum præsent, posse vtrumvis illorum, altero inuito, vt ministrare pœnitentiæ sacramentum, sic & tertio licentiam ministrandi dare: vt ex Sylu. Sanchez habet lib. 3. de matrimonio disp. 24. in fine; & probat: quia par in patem non habet imperium, cap. innotuit. de electione.

De delegato Episcopi & Parochi.

SECTIO POSTERIOR.

N. 50. NOTANDUM est quòd nonnunquam delegatum Episcopi aut Parochi posse subdelegare, vt patet ex iis, que idem Sanchez in seq. disputat. 31. plenitas tractat: quorum aliqua attigisse, potest sufficere ad praxim nobis propositam. Primum est (pro quo plures authores idem ibidem refert nu 2.) delegatum ad vniuersitatem causarum posse vnam vel alteram causam subdelegare; non tamen vniuersam suam delegationem. De quo tanquam potissimum pertinet ad forum externum, contenti erimus monere, quod habetur in seq. num. 4. delegatum ad vniuersitatem causarum ceteri eum, cui facta est commissio vniuersalis quoad causas, licet restricta sit quoad tempus; vt si committantur cause tali anno occurrentes: vel quoad quantitatem, vt si committantur cause decem librarum: vel quoad locum, vt si cause certi territorij indefinitè delegentur.

N. 51. Secundum est, parochum inconsulto Episcopo curam suam pastorem subdelegare non posse nisi ad breue tempus: tum quia ius præcipit, vt per se, & non per Vicarium sue Ecclesiæ deferuiat. cap. Extirpanda § Qui verò. De prebendis: tum quia, si ei dispensatio per septennium concedatur causa studij (quod ius permittit in cap. Cum ex eo §. Porro. De electione, in 6.) debet Episcopus, prout ibidem statuitur, sollicitè providere, vt per Vicarium ab ipso deputandum, animarum cura diligenter exerceatur. Tempus autem breue indicabitur, si nõ accedat ad spatium trium hebdomadarum; iuxta illud in cap. Si quis in clero. 7. qu. 1. Similiter Diaconus vel presbyter si à sua Ecclesia per tres hebdomadas defuerit, huic damnationi succumbat. De hoc in eadem disput. Sanchez, num. 11.

N. 52. Tertium est, delegatum ab Episcopo, quem præficit toti alicui Parochiæ, vt curam illius gerat; sine quia ipsemet est Parochus immediatus, vt in nonnullis diocesis Hispaniæ contingere Sanchez in seq. num. 13. siue alia iusta de causa posse subdelegare, non quidem Parochiæ curam omnem, sed aliquam eius partem, iuxta ante dictum num. 50. Cum enim delegetur ad omnes causas, seu ministeria Parochialis officij, in tota parochia; potest vnam vel alteram causam, seu ministerium (vt audiendi confessiones) subdelegare: quod Sánchez

in seq. num. 4. alijs citatis procedere vult, non tatum cum delegatus fuerit ad longum tempus, sed etiam cum ad breue, ad quod cum Parochus delegare possit, vt ante attigimus nu. 51. poterit item Vicarius ab eo constitutus partem aliquam potestatis sibi delegare pariter committere alteri ad breue tempus; rotam vero nullo modo: nisi consuetudo obtinuerit, vt tales Vicecurati, dum ad breue tempus abunt, substituunt aliquem ministrarum omnia Sacramenta in Parochia: qui quidè substitutus, non dicitur delegatus ipsius Vicecurati, sed Episcopi, qui talis consuetudinis conscius, eam patitur. Illa enim scientia & tolerantia, est tacita licentia data eidem Vicecurato, ad substituendû sibi alium, eo quo dictû est modo. Ita docentes authores ibidem num. 15. Sanchez refert.

Quartum est, quamuis Parochus non possit suo delegato dare facultatem subdelegandi, posse tamen ei sic dicere, Do facultatem ministrandi Sacramentum pœnitentiæ, Sacerdoti quem designaueris. Rationem reddit Sanchez in seq. num. 17. quia tunc delegatus non censetur subdelegare, sed solummodo esse nudus minister delegantis, qui per illû exequitur suam voluntatem committendi alteri ad ministratorem Sacramenti.

Quintum est, Vicarium locantem suas operas, quem Parochus præfens assumit, vt se adiuet, non posse delegare. Ratio est, quia Parochus ipse non censetur tunc illi suas vires committere, sed tantum ministerio illius vt: sicut cum alium Parochum, aut simplicem Sacerdotem approbatum aduocat ad se iuandum in audiendis confessionibus. tempore Paschatis. Que eadem ratio reddi potest, cur Religiosi, qui ad audiendas confessiones censentur à Summo Pontifice delegati esse, per facultatem Superioribus ipsorum concessam, deputandi ad hoc ministerium, quos inuenirent idoneos; cur (inquã) non possint, illã suam iurisditione alijs committere, quia scilicet talis delegatio non ita fit, vt Summus ipse Pontifex committat eis suas vires, sed tantum eorum ministerio vtatur in executione huius muneris, passim necessarii in populo Christiano sibi diuinitus commissio.

CAPVT SEPTIMUM

De modis, quibus obtinetur iurisdictio delegata.

SVMMARIVM

- 55 Quando censetur iurisdictio per commissionem obtineri.
- 56 Parochus institutus ante susceptum sacerdotium potest suam iurisditionem alteri committere.
- 57 Nulla est commissio iurisditionis facta ad pastorem, aut nominatim, aut ob Clerici percussorem notoriam excommunicato: vel ab inrufo, aut ab eo qui pastor aliusulo priuatus est.
- 58 Necessitas in articulo mortis dat omnibus Sacerdotibus iurisditionem ad quemuis fidelem, à quibus suis peccatis, & ceteris iuris absoluenti.
- 59 Quis in hacre censetur mortis articulus.
- 60 Iurisditionis, quam prædicta necessitas dat, capaces sunt etiam excommunicati denunciati, ac publici percussores clericorum: imo & heretici.
- 61 Qua varietas inueniatur in participatione istiusmodi iurisditionis.
- 62 Quando debeat se presentare superiori conualecens, quem in articulo mortis inferior absoluit à casu reseruat.
- 63 Alia necessitates consistendi non dant iurisditionem, & ob quam earum nihilominus, habens reseruatã possit ante recursum ad Superiorem absolui.
- 64 Qui comprehendantur nomine vagabundorum habentium libertatem eligendi sibi Confessarium.
- 65 Qui tantum habet venialia, aut tantum mortalia, de quibus iam est rite confessus, potest sibi eligere Confessarium.
- 66 Facultas eligendi Confessarium quomodo interpretanda, & de facultate audiendi confessiones Religiosis mendicantibus à summo Pontifice concessa.
- 67 Potuit Papa talem facultatem dare non requisito Episcoporum & Parochorum consensu.
- 68 Varietas licentiæ, qua iurisdictio delegatur.
- 69 Non obtinetur iurisdictio per licentiam tacitam ex rati habitudine de futuro.
- 70 Obtinetur autè per eadè ex rati habitudine de preterito, vel presenti.
- 71 Obtinetur quoque, vt per specialem, sic & per generalem licentiam expressam.

- 72 Item vt per explicitam, sic & per implicitam; & ad qua se extendat licentia simpliciter data.
- 73 Tam tacita, quam expressa, & tam implicita, quam explicita licentia, qua iurisdictione delegatur, potest intelligi sine limitatione.
- 74 Consuetudo non dat iurisdictionem, sed restituit eam.
- 75 Ratio consuetudinibus, qua Sacerdotes sibi eligunt Confessarium.
- 76 Vnde sit quod viatores possunt in Paschate confiteri & communicare in Parochia, in qua tunc fuerint.
- 77 Cui possint viatores confiteri, explicatur aliquot propositionibus.
- 78 Difficultas tractatur de viatoribus, qui domicilium suum retinere statuentes, peregrinantur sine Sacerdotis sui licentia.
- 79 Quid tenendum sit de talibus, cum diutius alicubi manere statuerunt, vt de scholasticis, presbiteris militibus, & id genus aliis.
- 80 Quid de illis, qui ad breue solum tempus alicubi herere statuerunt.

Hic modus ex Caiet. in summula, verbo, absolutio à peccatis secundo, sunt sex: communitas, libertas, facultas, licentia, & consuetudo: de quibus sigillatim agere oportet, quantum requiritur ad nostrum institutum.

Primus modus per commissionem.

Quod igitur attinet ad commissionem; iurisdictione extraordinaria per eam habetur, cum ille, qui ex pastoralis officio habet ordinariam (vt Papa, & ceteri de quibus in precedenti capite dictum est) audientiam confessionum alicui commiserit.

Quod aduerte iuxta receptam ab omnibus sententiam, teste Nauar. ad cap. Placuit. De poenit. Dist. 6. nu. 14. o. locum habere in eo etiam, quante susceptum sacerdotium instituitur Parochus: quamuis enim is non possit audire confessiones suorum Parochianorum, ob defectum potestatis ordinis; potest tamen, imò & debet, alteri committere eam audientiam: argumento cap. Suffraganeis. De electione. Et confirmatur, quia tali institutione verè constituitur Pastor, illicque fit subditorum applicatio sufficiens ad absolutionem sacramentalem, si illius dande potestatem ordinis haberet: qua carens illam applicationem alteri committere & potest, & debet; vt passantur oues sibi commissa: seu populo sibi applicato praestetur debitum obsequium.

Aduerte praeterea ex Paludano in 4. dist. 17. sub finem, & ex D. Anton. tertia parte tit. 17. cap. 9. sub finem: commissionem ad audiendas confessiones ab Episcopo vel alio pastore excommunicato factam alteri, etiam non excommunicato, minimè tenere: atq; officiale ab ipso institutum, tanquam iurisdictione carentem nihil agere audiendo: iuxta cap. 1. De officio Vicarij, §. finali, in 6. Quod tamen ad excommunicatum nominatum, vel ob notoriã Clerici percussorem, restringendum est, cum ceteri ab Ecclesia tolerentur, per Extravagantem Martini §. vt in sequentibus cap. 1. o. declarabitur. Atque idem, quod illi de excommunicato, pari, ac etiã maiori ratione dictũ est de Parocho, qui sine vlla Superioris auctoritate, se in beneficium intrusit, vel gerit se pro Parocho Ecclesie, cuius non habet possessionem; vel qui notoriè ipso iure, aut per sententiã iudicis est suo titulo priuatus: quãdoquid excommunicationis sententia, teste Nauar. loco cit. nu. 177. & duobus sequentibus nulli horum facta confessio est valida, sed iteranda: tantum abest vt illi iurisdictionem habeant, quam alteri committere possint.

Secundus modus per necessitatem.

Quod attinet ad necessitatem; ea dat iurisdictionem extraordinariam in articulo mortis, prout habetur ex cap. De his, & sequentibus 26. q. 6. & ex aliis, quæ habes notata in margine Concilij Trident. sess. 14. cap. 7. vbi idem concilium definit, in articulo mortis omnes Sacerdotes, quoslibet poenitentes, à quibusvis peccatis & censuris absolueri posse. Ad cuius definitionis plenam intelligentiam, quædã notanda sunt; omnia difficultate (tanquam non attinente ad vsum) an sit, & à quo sit delegata istiusmodi iurisdictione. De qua Suarez to. 4. disp. 26. sect. 4. nu. 6.

Primo igitur notandum est, iudicio Soti in 4. dist. 18. quest. 4. art. 4. col. 2. articulum mortis in hac materia vocari tantũ, cum quis est mortis proximus: sed probabilius esse, quod dicatur etiam, cum quis exponitur mortis, siue violentæ, siue naturalis periculo probabilis; seu ex quo mortem imminere admodũ verisimilis cõiectura est, prudẽtis iudicio; vt in im-

minẽti naufragio, in bello, quo tẽpore cũ hoste confligendũ est, in graui & acuta febris, aliisque similibus magnis vitæ periculis, ex Nauarro in Enchir. ca. 2. qu. 8. in quibus Ecclesiam piã matrem suis filiis deesse velle, credendum non est. Et confirmatur, quia cum in malis cauendis necessaria vrgeat, non modò ex parte euentus, sed etiam ex parte periculi eiusdem (siquidem qui amat periculum peribit in illo) certè in mala morte cauenda per poenitentia Sacramentũ, in remissionem peccatorum susceptum: necessitas vrgebit, non tantum cum propè adest talis mors, sed etiam cum illius probabile periculum. Vnde si Ecclesia in eo susceptioẽ illam impediret aliqua reservatione casuum, vel negatione iurisdictionis; non ageret secundum Christi misericordiam; qua suis fidelibus peccato mortali contaminatis voluit per eandem susceptionem prouidere: per quam ipsi (pro humana conditione ex magna parte imbecilles) possent ex imperfectè contritis, perficere contriti fieri: specialiter autem in tali periculo, in quo (si alias vniquam) obligat præceptum ab ipso Christo de eadem susceptione: Ioannis 2. o. datum, interprete Concil. Trident. sess. 14. c. 5.

Existimanda igitur est Ecclesia, quæ à Spiritu sancto regitur, in tanta necessitate non modo non ponere, sed omnino tollere, quantum in se est, impedimentum omne administrandi poenitentia Sacramentum, atque adeo veram esse sententiam, quam Sotus reprehendit: nempe in hoc negotio articulum mortis vocari, non tantum cum quis est mortis proximus; sed etiam, cum expositus est mortis periculo, non tamen cuiusque, sed probabilis, vt Sylu. in verbo absolutio. 1. nu. 10. declarauit iniquis: Non passe absoluti à simplici Sacerdote omnem transferre volentem, sed credentem, aut dubitantem probabiliter se naufragaturum, aut alias de vita periclitaturum. Similiter non quemlibet obsessum ab hostibus, sed telis impugnatum; nec quamuis mulierem prægnantem, sed eam, quæ periclitatur de vita, arbitrio prudentis viri. Quæ etiam est sententia Palud. in 4. dist. 20. quest. 1. art. 2. concl. 3. Nauar. in Enchiridio ca. 27. nu. 271. & Couar. ad cap. Alma mater par. 1. §. II. nu. 8. tamque à Magistris Salmanticensibus teneri refert Alfonso à Vualdo in Cadel. aureo c. de absolutione num. 60. quibus assentitur Suarez to. 4. dist. 26. sect. 4. Quod autem Sotus obicit, sacros canones, quibus hoc privilegium conceditur, nunquam loquitur, nisi de articulo mortis, nihil efficit: quia iidẽ canones confundunt inter se, articulum & periculum mortis, vt obseruat Couar. loco citato, & patet ex cap. Eos qui. De sententia excommunicationis in 6. vbi quod prius dictũ est mortis articulus, post vocatur periculum. Adde quod in cap. Si quis tuadet Diabolo 17. quæ st. 4. id privilegium detur his verbis nisi mortis vrgeat periculum.

Secundò notandum est Medinam cum quibusdam aliis, quos ipse refert in Cod. De Confessione, quest. 123. à numero Sacerdotum, qui possunt absolueri in articulo mortis, excipere excommunicatum non toleratum: hoc est, se nominatim denunciatum, aut notorium Clerici percussorem: sed id nõ videri necessarium, propter supra nu. 58. recitata verba Concilij Tridentini generalissima, quæ impulerunt Nauar. loco citato (cui assentitur Suarez in citata sect. 4. n. 5) relicta ea Medine sententia, quæ communis erat, contrariam sequi: quia sicut verba illa, (quoslibet poenitentes, à quibusvis peccatis, & censuris) non patiuntur exceptionem fieri vllius poenitentis, vel peccati, & censura; ita nec illa, (omnes Sacerdotes) patiuntur fieri vllius Sacerdotis; ne quidẽ heretici, quicquid in contrariũ dubitet Sotus in citato art. 4. col. 5. & D. Thomas 3. par. quest. 82. art. 7. ad 2. insinuare, alicui videri possit iniquis, in nullo casu hereticum posse Sacramenta alla à Baptismo licitè cõferre. Nã etiã ante Concil. Trid. plures viri docti senserunt (excepto casu in quo esset periculum subuerfionis) licitũ esse ab heretico recipere poenitentiam in articulo mortis, prout notat Melchior Canus in relectione de poenitentia parte quinta, adferens Palud. Sylu. Ioãnem Maiorem, & authorem glossæ ad cap. Non est vobis. De sponsalibus: & addens rationes quibus eorum sententia cõfirmatur. Quarum præcipua est, quod multis (eorum aliquos Canus ipse commemorat, plures à Vualdo in citato cap. de absolutione numero 62.) visum sit, quemlibet Sacerdotem in mortis articulo potestatem absoluedi habere iure diuino: & quãuis habeat iure tantum humano (quod contendit Sotus in eodem art. 4. sub

initium; & post eum Suarez plures alios in eandem sententiam referens to. 4. disp. 26. sect. 4. num. 7.) Ecclesia tamen non possit illam rescindere per contrariam legem rationabilem, quia contra rationem est, quam matrem filio de aeterna salute periclitanti aliquid subtrahere, quo posset tale periculum evadere. Irrationabilem vero legem in sua Ecclesia Spiritus sanctus vigere numquam permittet. Pro omnia ratione sufficit nobis Conc. Tridentini auctoritas satis manifesta.

Num. 61. Tertio notandum est, Ecclesiam non concedere prædictam facultatem iudicio Socii ibidem col. 4. nisi cum proprius Sacerdos haberi non potest. Pro quo facit; tunc quod tunc demum vergeat necessitas, alias non: tunc quod aliquid simile statuatur in cap. finali 26. quæst. 6. his verbis: Presbyter inconsulto Episcopo non reconciliet penitentem, nisi absente Episcopo ultima necessitas cogat.] Vnde, ut habet Franciscus à Victoria de Sacramentis num. 156. si proprius Sacerdos sit præsens, vel possit facile haberi, constitutus in articulo mortis absolvi nequit, nisi ab eodem proprio Sacerdote: largè tamen sumpto hoc nomine (ut ipse monet) nimirum tam pro eo, qui delegatam, quam qui ordinariam habet iurisdictionem. Et sumendum esse, hinc patet: quia cum semper custoditum sit in Ecclesia, ut nulla sit reservatio in mortis articulo, prout habet Concil. Trident. in citato cap. 7. sicut à non reservatis quilibet Sacerdos habens communem iurisdictionem potest absolvere, nullo spectato ordine inter ipsam & alios simili iurisdictione præditos; poterit quoque absolvere à reservatis in articulo mortis, in quo cessat reservatio: præferri cum ob hanc à Papa facta, nullius in specie acquiratur Episcopo, & Parocho; ideoque cæteri, quia iurisdictionem (sicut illi) communem aliquando habent in hoc foro, manent illis æquales. Eodem modo, ut in præced. num. 4. Suarez notat; simplex Sacerdos non approbatus nequit absolvere præsentem approbato, neque ab Ecclesia exclusus præsentem tolerato ab ea. Iam si absens sit superior, nec facile haberi possit; inferior ut licet, sic etiam validè à reservatis in articulo mortis (etiam non petita licentia ab eo cui reservatur) potest absolvere; prout deducitur ex eo, quod Conc. Trident. loco citato ait, quemlibet Sacerdotem in articulo mortis potestatem habere absolventi à quibuscumque peccatis, & censuris reservatis. Hæc enim verba satis indicant simplicibus Sacerdotibus sufficientem tunc temporis adesse potestatem absolventi à reservatis; ita ut opus non sit pro ea obtinenda ad hominem recurrere. Pro quo facit traditum à Nauarr. in Enchir. cap. 27. num. 9. ad 5. quod irritus excommunicatione reservata Papa, si impedimentum habeat eum ad eundem personaliter, licet ad eum mittere possit, tamen ab Episcopo absolvi valeat; quia ius non imponit illi, ut mittat; sed ut vadat ad eum, si possit. Quinimo idem in lib. 5. Consiliorum, tit. de penitent. & remiss. consil. 15. ponderando generalitatem memoratorum verborum Concilij Trident. tenetiam non esse locum exceptioni propositæ, qua limitetur iurisdicção in articulo mortis concessa: nam cum in eo nulla sit reservatio, sed quilibet Sacerdos potestatem habeat absolventi à quibuscumque peccatis, & censuris reservatis, nihil est cur ex defectu iurisdictionis invalida dicatur absolutio, tunc data ab inferiore, etiam si possit superior haberi. Quamquam (ut bene ibidem nu. 3. Nauarr. ipse addit) consilium facturus est, qui præsentem suo Parocho, vel Superiore, ab eo potius, quam ab alio se absolvi curat; nisi ille alius esset de illis, qui ex privilegio habent iurisdictionem ad absolventum à casibus Summo Pontifici reservatis; Nam tali consistit, ut notat Suarez tom. 4. disp. 30. sect. 3. num. 5. consilium esse: tum quia id securius est; ubi enim talis aliquis adest, non videtur omnino impeditus aditus ad Summum Pontificem, cum habens iurisdictionem ab alio, sit quodammodo vnum cum illo: tum etiam quia vilius est; cum ager inde liberetur ab onere comparandi coram Summo Pontifice: quod si convaluerit, subire tenetur, iuxta cap. De cætero. De sententia excommunicationis, & cap. Eos qui eod. tit. in 6. Illud enim est quod tale privilegium speciale operatur supra commune in hac re concessum omnibus Sacerdotibus. Dixi, consilium, non autem necessarium: quia reservatio facta Summo Pontifici non comprehendit articulum mortis, ut patet ex di-

ctis; nec id ipsum privilegium aliquam inducit necessitatem eo utendi, sed relinquit liberum sequi ius ordinariur.

Quarto notandum est, quod in Enchir. cap. 26. num. 27. id quoque Nauarrus habet, & bene declarat Suarez in sequenti num. 7. in eo, de quo agimus casu absolutum, si à morte liberetur, non teneri se præsentare Superiori propter peccatum, quod habuerat reservatum: ut pote cuius tota remissio purè facta est in penitentiæ foro; nisi illud reservatum esset ob excommunicationem ei annexam: quod quando contingit, tenetur se Superiori ipsi præsentare quam primum potest commode: quia licet fuerit verè absolutus; ius tamè (ad rigorem Ecclesiasticæ disciplinæ) ei talem obligationem specialiter imponit sub excommunicatione; in citato cap. Eos qui. Ideoque penitens de illa monendus est; sicut & de alia, qua iniuriarum ab ipso passus tenetur satisfacere; vel re ipsa si potest: vel si non potest, data cautione per pignus, aut per fidei iuramentum: aut his deficientibus per iuramentum, prout explicat idem Nauarrus in Enchir. cap. 27. n. 47. & 48. Couar. in cap. Alma mater. De sententia excommunicationis in 6. part. 1. §. 11. num. 11. Vbi adverte, quod si Sacerdos aliunde haberet potestatem absolventi à reservatis, quam ex necessitate, de qua agimus, ut ex aliquo privilegio sibi aut penitenti concessa à Summo Pontifice, non esse opus talem præsentationem iniungere, quia memoratum cap. Eos qui (ut in præced. num. 6. idem Couar. notat) loquitur de eo excommunicato, qui ob imminens mortis articulum, aut aliud impedimentum legitimum, absoluitur ab eo, qui non habet alioqui potestatem, non modo ordinariam, sed nec delegatam absolventi à talibus casibus reservatis.

Quinto notandum est (de quo late Suarez tom. 4. disp. 30. sect. 3. assertione 2. & disp. 31. sect. 3.) extra mortis articulum nullum Sacerdotem posse absolvere directè à peccatis reservatis propter ullam occurrentem occasionem; nisi vel ex iure, vel ex speciali privilegio, aut declaratione Superioris constet facultatem esse illi commissam. Hoc patet per illud quod habet Concil. Trident. sess. 14. cap. 7. Extra mortis articulum Sacerdotes nihil posse in casibus reservatis. Illud enim regula est; quam cum exceptio firmet, procedit in omni casu eius generis, præterquam in excepto: nam si in aliquo non procederet, nulla ratio esset cur potius illius quam alterius exceptio taceretur. Nequeunt igitur ob quamlibet occurrentem necessitatem inferiores Sacerdotes (quantumvis alias prædite essent sufficienti iurisdictione etiam ordinaria) à reservatis absolvere: sed extra mortis articulum (ut Concilium ibidem addit) tenent debent, ut penitentibus persuadeant ad Superiores & legitimos Iudices pro beneficio absolutionis accedere: petinde scilicet ac debent simplices Sacerdotes, ad ordinarios vel ipsorum delegatos remittere, sibi confiteri volentes, contaminatos peccato mortali: circa quod ex defectu iurisdictionis nihil possunt. Verum tamen moderationem proposita regula admittit in casibus reservatis Papæ; ut quoties ad ipsum, vel ad ipsius legatum, aut delegatum aditus non patet, nisi cum magna difficultate & mora, possit peccator absolvi ab inferiore Sacerdote, cum onere comparandi coram eodem Papa. Ratio est, ne per dilationem penitentis, periculum immineat animarum: argumento cap. finalis. De penitentis & remiss. in 6. neque retervatio, quæ pro bono charitatis introducta est, contra charitatem militet. Et quia in eo sic subveniunt necessitati subditi, ut fruetur rigor per reservationem intentus: nihil impedit quominus benignè interpretari possimus voluntatem Superioris reservantis, quod ita fieri velit. Concilium autem Trident. dicens tales nihil posse in casibus reservatis: sic intelligi potest, ut significet eos non habere iurisdictionem, per quam possint à reservatis, per se, directèque absolvere, sicut possent ab alia reservatione. Nam cum non dicat absolute, nihil posse; sed cum limitatione, nihil posse in casibus reservatis; non excludit omnem potestatem & iurisdictionem in personas, quas respectu aliorum casuum habet in hoc foro sibi subditas. A quibus casibus eisdem sufficienter dispositas possunt (interueniente gravi causa, quæ confessionis dimidiationem excuset) per se & directè absolvere; nam ad valorem Sacramenti penitentis non esse simpliciter necessariam iurisdictionem super omnia peccata mortalia, quibus penitens ligatus est, ex eo patet; quod si ex obliuione

in culpabili, aut ex necessitate vitandi aliquod graue incommodum externum (siue a poenitente, siue a Confessario incurrendum) peccatum referuatum omittatur in confessione de aliis non referuatis: ea facta coram inferiore Sacerdote bona fide, sique absolutionem det, perficietur Sacramentum, quo tam referuata, quam non referuata debentur: et si non eodem modo, sed haec per se & directè: illa verò, indirectè solum & concomitanter: nempe quia non potest in poenitente vnum peccatum mortale deleri sine alio: cum id fiat per infusionem diuinæ gratiæ: cui cum peccatū quoddamque mortale obstat, ad vnius deletionem interuentu ipsius gratiæ diuinæ, sequitur omnium aliorum deletio. De qua re pluribus agere spectat ad eum locum sequentis partis, in quo tractandum est ex instituto de absolutione a referuatis.

Tertius modus per libertatem.

Quod attinet ad libertatem (qua ex Calet. citato huius capituli initio. homo est talis status, vt nulli particulari tanquam proprio Sacerdoti subiciatur) ea in aliquo inuenitur, vno ex his tribus modis: nempe vel eo quod sit persona nulli alteri subiecta, vt Papa: vel eo quod nunquam in eodem loco permaneat: ita vt maior ratio non sit cur subiciatur vni particulari ministro Sacramenti poenitentiae, quam alteri; vt vagabundi, qui nulli subiciuntur, sed huc illucque vagantur: aut licet domicilium cum liberis alicubi habeant; communiter tamen sunt in continuo motu, nam vt consueuerint, etiam in Paschate, extra inueniri: vel denique ratione materiam: nimirum quia tantam habent peccata venialia, propter quae nulli Confessario subiciuntur a iure: & ideo possunt de illis a quocumque Sacerdote absolui. Atque quoad Papam nihil occurrit addendum ad ea quae antè dicta sunt.

De vagabundo notandum est, vagos dici qui nulli certam & constantem sedem domicilii tamen habent, sed hinc inde vagantur, ac etiam qui pristinum domicilium omnino deserentes nauigant, vel iter faciunt quaerentes vbi se collocent. Nam & tales sine domicilio sunt, ex lege 27 §. Celsus. ff. ad municipalem: ideoque vagi censentur. Pro quo plures auctores citat Sanchez lib. 3. de matrim. disput. 25. num. 2. illudque extendit primò ad eum qui relicto priori domicilio iter facit ad locum, in quo domicilium consistere destinauit: quia talis dum est in via caret omni domicilio; nam prius non tantum animo, sed etiam factio iam reliquit omnino, & posterius nondum acquisiuit. Atque vt tam hoc quam illud ad deperditionem pertinet antiqui domicilij: ita ad acquisitionem noui requiritur, tum animus habendi perpetuò in eo, tum etiam habitatio de facto. Ita Sanchez initio precedentis disput. 23. vbi numero 2. quorat ad acquirendum domicilium alicubi, non esse opus tibi diu habitasse, sed statim acceptum est tibi habitari animo manendi perpetuò, acquiri domicilium.

Extendit secundò pari ratione in illa disput. 25. Sanchez, ad eum qui relicta parochia nondum statuit, ad quam aliam migraturus sit, sed quæ eius domum, interim in aliqua commoratur ad breue tempus. Nam & talis priorem Parochiam amisit, necdum nouam acquisiuit; sicut nec nouum domicilium; imò nec habitatio suam, cum ad eam non sufficit modo dico tempore alicubi esse: nec enim inter habitantes, sed inter aduenas numeratur, qui breui solum tempore alicubi haeret.

Extendit tertio ad eum qui, relicta priori Parochia, ad aliam se transfert; & quia domus quam inhabitare instituit, nondum expedita est alio habitatore, hospitari interea in aliqua domo alterius Parochia; nam & in tali casu, prius domicilium relictum est omnino, necdum habitatione ceptum est acquiri nouum.

Extendunt quartò Paludanus & Diuus Anton. ille in 4. disput. 17. quest. 3. art. 3. concl. 4. & hic 3. par. tit. 17. capite 4. casu 4. Tum ad mercatores, si nulli habeant domicilium, sequentes semper nundinas; aut habeant quidem hospitium in certo loco, sed communiter eò non declinant in Paschate, nam tales non videntur illic habere domicilium respectu Sacramentorum. Tum etiam ad eos, qui de familia sunt Principis, qui in ministerio dominorum suorum, sic nunquam consistunt in eodem statu, vt quantumuis alicubi

domicilium habeant, eò tamen non redeant nisi ad horam.

Addit idem, quod si vagetur quis tantum intravnam dioccesim, is debeat confiteri de licentia Episcopi talis diocesis; aut si eam commodè habere non potest, de licentia Parochi in cuius Parochia est tunc temporis. Ratio esse potest, quod respectu illius diocesis, quam non deserit, stabilis sit; & Parochus in sua Parochia suppleat vices Episcopi, tanquam in sollicitudinis partem vocatus.

De cæteris autem vagis in præced. casu 3. iidem statum posse confiteri non solum Parocho, ad cuius Parochiam venerint; sed etiam alteri Sacerdoti, etiam simplici, quem elegerint. Quod Sotus in 4. disput. 18. quest. 4. art. 2. col. 10. negat quidem: sed illud tenere possumus cum Nauar. ad cap. Placuit De poenit. dist. 6. num. 80. rationem hanc adferente: quod, cum nulli particulari Pastori Ecclesia tales subiciat (siquidem ratione domicilij, quo illi omnino carent, ea voluit subiectionem eiusmodi contrahi, prout patet ex usu communi) liberum eis relictum sit, cui velint Sacerdoti, se subicere. Quod est, ab ipsa Ecclesia, tacitè saltem, concessam eis esse facultatem eligendi sibi Confessarium. Cuius electionis capaces sunt simplices etiam Sacerdotes: cum in sua ordinatione potestatem acceperint remittendi peccata iis quos habuerint legitimè subditos. Iura autem, quae tollunt libertatem confitendi cui libet Sacerdoti, intelligenda sunt ex Palud. de eo, qui cum semel se alicui commiserit, factus est illius Parochianus, capiendò in Parochia domicilium. Quod Nauar. loco citato confirmat ex verbis illis cap. Placuit De poenit. dist. 6. Deinceps nulli Sacerdotum liceat quemlibet commissum alteri Sacerdoti ad poenitentiam suscipere, sine eius consensu, cui prius se commisit. Itemque ex illis aliis cap. Omnis vtriusque sexus De poenitentis & remiss. Si quis alieno Sacerdoti voluerit iusta de causa sua confiteri peccata, licentiam prius postulet, & obtineat à proprio Sacerdote. Addit rationem idem Nauar. in sequenti num. 81. quia qua lege tenetur Parochianus Parocho confiteri, eadem tenetur Parochus Parochianum audire.

Quare cum nullus Parochus sit, qui magis teneatur vagabundi confessionem audire, quam aliterius aduenas; neque vagabundus habeat Parochum, cui teneatur confiteri; sed quem libuerit Sacerdotem potest eligere: approbatum tamen ab Episcopo, vel habentem Parochiale beneficium; cui nullus alius respectu secularium sit idoneus Confessor; ex Conc. Trid. sess. 23. cap. 15. Neque ab Ecclesia præcisum per censuram incursum ob notoriam Clerici percussorem, vel in ipsum nominatim quacumque alia iusta de causa fulminatam: quia peccaret mortaliter confitendo tali scienter, vt docebitur in sequenti num. 363. Procedit autem hæc doctrina quoad ea etiam loca, in quibus pro vagabundis deputatus esset Confessor, nisi Papæ autoritate sic esset deputatus, vt ibi nullus alius eos absolueret possit. Quod etiam Sanchez notat in lib. 3. de matrim. disput. 25. num. 12.

De habere tantum venialia notat Nauar. in præced. num. 22. inueniri quidem textum expresse, quo probetur ipsam posse cui voluerit Sacerdoti confiteri: credendum tamen esse, quod talem potestatem à lege habeat tacitam: nam etsi vocari possit in controuersiam an habeat iure diuino: nulla tamen ratio est dubitandi, quin habeat iure saltem humano; seu, tacito saltem Summi Pontificis, Ecclesiæ consentu, prout recepta consuetudo ostendit. Et confirmatur ex eo, quod non sit credibile Ecclesiam eodem rigore regere, similiterque in facienda confessione restringere habentem solum venialia, ac habentem mortalia; imò quadam ratione magis restringere, cum nihil sit, quod compellat venialia proprio Sacerdoti confiteri, sicut mortalia; vt vna est (teste Nauar. ibid. nu. 23.) omnium fere Canonistarum sententia ad cap. Omnis vtriusque sexus. De poenitentis & remiss. Neque audiendus est citatus initio huius capituli Caletanus, dicens talè potestatem non dari à lege, vel Legislatore, sed solum à confitente se subiciente: ita vt non sit censenda iurisdictione, neque sufficiat ad absolutionem à minore excommunicatione. Non est, inquam, audiendus, quia (vt rectè vrgerit Nauar. in sequenti num. 26.) nullus potest esse Sacramenti minister sine iurisdictione ordinaria, vel delegata, prout patet ex supra dictis nu. 20. Deinde cum ligatus minori excommunicatione, antè debeat ab ea absolui, quam à peccatis, qui

64.

65.

ammissa ab iano. talis
x i. d. c. c. q. d.
non pl. simplex sacerdoti
d. applicatus absolueret a
venialibus

sufficientem habet potestatem absolventi a quolibet veniali, debet etiam habere ad absolventem a minore excommunicatione, quæ propter peccatum veniale incurri potest. Hanc doctrinam sequens Suarez *tom. 4. disp. 26. sect. 5.* duo addit; quorum prius est (de quo ille *num. 6.*) idem ac de venialibus, in hac re esse de moralibus iam confessis dicendum, ob parem consuetudinem & rationem.

Posterius est (*de quo ille in seq. num. 10.*) cum istiusmodi licentia confitendi Summis Pontificibus maneat, & eorum tacito consensu duret (quod vitata saltem consuetudo traditioque ostendit) nullum inferiorem Prælatum posse eam auferre: quamquam tamen ea potest per censuram ligari in aliquo: siquidem & ordinaria potest, iuxta post dicendam in cap. 10.

Quartus modus per facultatem.

66. **Q**uod attinet ad facultatem, ea est primò, qua certalicens status hominibus ius concedit eligere Confessarium: ut Episcopis, & superioribus Prælatibus, ac etiam inferioribus exemptis, ut in cap. 5. antea proposuimus ex cap. finali. De pœnitent. & remiss. ad quod de illa nihil aliud occurrit addendum, quam quod ex Palud. Dino Anton. & Nauarr. habet, & aliquot rationibus probat Suarez *tom. 4. disp. 27. sect. 2. num. 11.* sic interpretandam esse, ut censeatur non esse ad vnum tantum modo Confessarium sit, emittit D. Antoninus. *11. part. tit. 17. c. 5. in fine.* & alij ab ipso citati. Legi possunt Suarez, *tom. 4. disp. 26. sect. prima num. nono.* Illud autem quod confessi Religiosis habentibus prædictum privilegium, teneantur confessiones suas iterare Parocho, in Extravaganti communi Inter cunctas. De privilegio §. Sed quia. repudiatur hoc argumentum: quod perinde absurdum sit ritè confessum iterare debere confessionem: ac debitorem liberatum debito, adhuc manere obligatum ad solvendum. Vbi & auditur in §. Super confessione, standum esse simplici verbo penitentis Eucharistia: aut Extrema: vnctionis Sacramentum; si dicat se confessum dictis Religiosis, nisi possit ei obici quod sit excommunicatus, aut notorius peccator. Cetera quæ super hac re disceptantur, ut parum aut nihil necessaria pro praxi nobis proposita, qui vollet videat apud Sorum in citato art. 3. qui bene respondet objectionibus secularium aduersus tale Religiosorum privilegium. Videri quoque potest Suarez in sequent. *sect. 2.*

Est 2. facultas ea, quam ius concedit quibusdam audiendi confessiones, qualis est concessa Religiosis mendicantibus per Clementinam Dudum. De sepulturis: cui hodie iure communi statuitur, tanquam ei ex qua iudicium ferendum sit, de aliis Summorum Pontificum constitutionibus ad tale privilegium spectantibus, corpori iuris insertis. Circa quas constitutiones aduertendum est, eas quidem mentionem tantum facere Dominicanorum, & Franciscanorum, sed id ipsum eorum privilegium extensum esse ad duos alios ordines mendicantium: nempe à Ioanne 22. ad Carmelitas, & à Clemente 5. ad Augustinianos, ut ex Ioanne Andrea ad cap. Omnis virtus; sexus. De pœnitent. & remiss. habet Nauarr. ad cap. Placuit. De pœnit. *dist. 6. num. 59. & 184.* In sequenti num. 186. addens ipsos teneri probare eam extensionem, si negetur: quia non est expressa in iure communi. Aduertendum est 2. à secularibus aduersus istiusmodi privilegium suclamatum esse iam inde ab initio dictorum ordinum: nonnullis illorum vrgentibus, etiam, quod Papa potestatem non haberet tale dandi: inter quos ponitur Henricus Gandauensis quodlibeto primo. Nonnullis verò addentibus neq; Deum eiusmodi potestatem habere: ita enim Ioannes de Poliacio sentit: cuius opinio, ut hæretica, damnata est à Ioanne 22. in extravaganti communi Vas electionis De hæreticis. Nonnullis item (inter quos Hostiensis, Archidiaconus, & Ioannes Monachus referuntur ab Adriano quodlibeto 5. de confessione) dicentibus Confessos Religiosis tali privilegio munitis, teneri iterum confiteri propriis Parochis. Suclamatum esse, inquam, ut sine ratione valida (quemadmodum videre est apud Sorum in 4. *dist. 18. quest. 4. art. 3.*) ita & sine effectu: adeò ut temporis progressu non modo nõ sit sublatum idè privilegium, sed potius frequenter confirmatù à Summis Pontificibus, ut ostendit idem Sorus *ibidem col. 6.* atque adeo communicatum cum aliquibus aliis Religiosis familiis, quas postea dignatus est Deus in Ecclesia sua suscitare. Et certè quin possit Papa tale privilegium dare, nemò Catholicus negabit, cõfitens ipsum esse omnium fidelium Pastorem ordinarium.

67. **Q**uod si quis dicat posse quidem; sed ita, ut requiratur præterea consensus Episcopi, & Parochi, qui sunt etiam proprii Sacerdotes: ille suorum dicecesanorum, & hic suorum parochianorum; refellendus est per illud quod Nauarr. ad citatum cap. Placuit. *num. 58.* habet ex communi Canonistarum doctrina, & huic rei accommodat Paludanus in 4. *dist. 17. quest. 4. in initio art. tertij,* quod iurisdicctio quidem, cum est penes plures quatenus vnum sunt (ut ea quæ est penes capitulum sede vacante) non possit ab vno siue alio committi: (sic enim Pœnitentiarum sede vacante non vnus ex Canonicis; sed totum capitulum instituit) quoties verò aliqua iu-

risdicctio est in solidum penes multos, perfectè que resideat apud vnumquemque, ita ut eorum quilibet possit sine alio procedere: tunc vnum sine alio delegare posse, ceteraque omnia perinde facere, ac si nullus alius cum ipso in ea iurisdicctione concurreret. At ligandi absolventique in conscientia foro potestas, est in solidum penes Papam, Episcopum, & Parochum: Igitur quilibet eorum potest sine aliorum licentia absolvere subditum suum, aut illius absolutionem alteri committere. Id quod vsus quotidianus confirmat: Parochus enim siue per se, siue per alium à se commissam absolutionem suam Parochianum, non requirit ad id Papæ aut Episcopi consensum, nisi casus esset reseruat. Cuius certè rei causa alia reddi non potest, quam iam proposita: quæ quidem æquè ac etiam efficacius ostendit, neque Papam, aut Episcopum, qui per se, aut per alium à se commissum, absoluturus sit suum subditum, requirere consensum Parochi: ita ut is qui à Papa, vel à suo Episcopo habet facultatem eligendi Confessarium, possit ab electo absolui, nulla licentia à Parocho petita. Quod confirmatur: quia cum Parochi licentia de se sufficiat, illud Papæ, vel Episcopi privilegium nihil præterius largiretur, nihil quod operaretur: quorum hoc aduersatur capitulo In his. De privilegiis: & illud cap. Si Papa eodem titulo in 6. §. Si autem. Atque constitutionibus Clementis, & Alexandri, veritatem huius rei sic declaratum fuisse, ut nemo postea Parisijs ei contrauenire ausus sit, meminit D. Antoninus. *11. part. tit. 17. c. 5. in fine.* & alij ab ipso citati. Legi possunt Suarez, *tom. 4. disp. 26. sect. prima num. nono.* Illud autem quod confessi Religiosis habentibus prædictum privilegium, teneantur confessiones suas iterare Parocho, in Extravaganti communi Inter cunctas. De privilegio §. Sed quia. repudiatur hoc argumentum: quod perinde absurdum sit ritè confessum iterare debere confessionem: ac debitorem liberatum debito, adhuc manere obligatum ad solvendum. Vbi & auditur in §. Super confessione, standum esse simplici verbo penitentis Eucharistia: aut Extrema: vnctionis Sacramentum; si dicat se confessum dictis Religiosis, nisi possit ei obici quod sit excommunicatus, aut notorius peccator. Cetera quæ super hac re disceptantur, ut parum aut nihil necessaria pro praxi nobis proposita, qui vollet videat apud Sorum in citato art. 3. qui bene respondet objectionibus secularium aduersus tale Religiosorum privilegium. Videri quoque potest Suarez in sequent. *sect. 2.*

Quintus modus per licentiam.

68. **Q**uod attinet ad licentiam, prænotandum est eam esse posse aut tacitam, aut expressam; illa est quæ habetur per rathabitionem proprii Sacerdotis: & esse potest vel de futuro; scilicet quando ille creditur, cum sciuerit ratum habiturus factum: vel de præsentibus, aut præteritis; nempe cum ante Sacramenti administrationem, vel quo tempore administratur, adest tacitus seu interpretatiuus consensus parochi aliquo signo externo manifestatus: ut cum subditus confitetur alieno in præsentia ipsius, qui id videns tacet, cum facile impedire possit: vel cum duo Parochi tanta sunt familiaritate inter se coniuncti, ut vnus sciens suos parochianos alteri confiteri, gaudeat, & admitat confessionis schedulas. Expressa verò licentia est, quæ habetur per expressam proprii Sacerdotis confessionem subditis factam: siue explicitè, siue implicitè. Explicitè quidem, ut cum Curatus dicit populo, Quique confiteatur cui vult: quod idem est, ac si dicat: Do vnicuique licentiam confitendi cui vult: aut cum alicui Sacerdoti facit potestatem audiendi confessiones in sua Parochia, vel in ea exercendi omnia ad curam animarum pertinentia: idem enim est, ac si det suis parochianis licentiam ei confitendi. Implicitè verò, ut quando Parochus dat suo parochiano licentiam peregrinandi ad sacra loca: in ea enim includitur licentia confitendi, quia confessio debet esse comes talis peregrinationis.

69. **C**umque hæc ita sint, tenendum est primò, per licentiam tacitam ex rathabitione de futuro id est, qua Sacerdos alienus probabiliter credat, quod Parochus ratum habeat factum, non acquiri iurisdictionem, ad validitatem Sacramenti sufficientem. Quod probatur, quia iurisdicctio data per licentiam de futuro, præsens non est, prout esse debet ut Sacra-

mentum poenitentiae valide administratur. In hocque omnes Doctores conuenire annotans Sanchez aliquot citatis lib. 3. de matrim. *disput. 35. nu. 17.* & in fine sequentis num. 19. addit (aliquot etiam citatis) quod si eadem licentia sit concessa, & Sacramentum administratum; neque constat quodnam horum praecesserit, praesumi licentiam praecessisse: quia cum duo actus eodem die fiunt, nec constat vter eorum praecesserit, eum censendum praecessisse, qui necessarius est ad alterius valorem.

70. Tenendum est secundò, iurisdictionem ad Sacramentum poenitentiae sufficientem acquiri per licentiam tacitam, quae habetur ex rati habitatione de praesenti; tunc contingentem, cum vidente, & sciente, ac tacente Sacerdote proprio, qui potest contradicere, Sacramentum ipsum poenitentiae administratur. Ratio est, quia scientia & patientia in iis quae sunt iudicij, operantur consensum. At audire confessionem alicuius ex parochianis modicum aut etiam nullum adfert praedictum Parocho: Ergo huius scientia & Patientia censenda est inducere consensum, & legitimam licentiam. Pro hoc etiam plures auctores citans *ibidem num. 20.* Sanchez admonet in sequenti num. 21. & 22. tum idem prorsus dicendum esse, quando rati habitio est de praeterito, quia tunc quoque per licentiam habetur de praesenti iurisdictione sufficientem ad valorem Sacramenti: tum etiam scientiam praedictam proprii Sacerdotis cum taciturnitate, non inducere simpliciter licentiam administrandi poenitentiae Sacramentum, sed tantum pro ea vice: quia neque si daret expressam licentiam ad audiendam illam confessionem, licentia esset simpliciter, sed tantum pro eo actu.

71. Tenendum est tertio, iurisdictionem sufficientem acquiri per licentiam expressam, non modo cum fuerit specialis, hoc est, specialiter ad audiendas confessiones, data Sacerdoti alieno; sed etiam, cum fuerit generalis: hoc est, data generaliter ad exercenda, quae pertinent ad curam animarum, vel ad Sacramenta omnia administranda Ratio est, quia verbo generali, debent omnia comprehendi; iuxta ca. Si Romanorum. *distin. 19. §.* Dicendo, ubi glossa id notat citatis aliis canonibus. Idem dic de licentia data indefinitè ad Sacramenta ministranda, quia eo nomine maxime significantur Sacramenta poenitentiae & Eucharistiae, tanquam praecipuae necessitatis.

72. Tenendum est quarto, acquiri quoque sufficientem iurisdictionem non modo per expressam licentiam explicitam, sed etiam per implicitam, qualis est quae specialiter quinalet: & contingit: tum eo, quo superius num. 68. in fine dictum est modo: tum etiam quando cumque ex verbis proprii Sacerdotis communiter intelligitur talem concedi, etiam si Sacramentum poenitentiae non nominetur specialiter: ex Caietano in verbo Excommunicatio: cap. 64. Et ratio esse potest; quia per talem quoque licentiam voluntas ipsius proprii Sacerdotis satis apparet; & ad iurisdictionem delegatam acquirendam ex parte concedentis, sufficit voluntas ipsius signis externis declarata sufficienter arbitrio boni viri.

Tenendum est quinto, licentiam simplicem concessam siue eligendi Confessarium, siue audiendi confessiones, se extendere ad peccata mortalia; quia propter sola venialia non esset necessaria. Non extendere autem se ad ea mortalia, ad quae potestas concedentis se non extendit; quia nemo potest iurisdictionem delegare ampliolem: quam ipse habeat. Nec item ad omnia peccata, ad quae delegans habet iurisdictionem, si aliqua sibi specialiter referuauit. Nam talia non comprehenduntur sub simpliciter data licentia, sed oportet ea specialiter exprimi. ex cap. Si Episcopus. De poenitentis & remissionibus in 6. De qua re Suarez agens *tomo 4. disput. 27. sect. 4. dubit. 1.* addit num. 6. eandem licentiam non extendi per se extra absolutionem à peccatis, & ea quae sunt cum illa connexa, sicut est absolutio ab excommunicatione, quae illi praemitti debet: non autem dispensatio in voto, vel in irregularitate, quibus manentibus, absolutio à peccatis dari potest, neque ad Confessarij munus pertinet talium (sicut nec praceptorum) obligationem tollere; sed potius ad observationem illorum adiuuare.

73. Ceterum licentia tacita, sicut & expressa; itemque implicita, sicut & explicita, potest sine limitatione intelligi. Vnde quod Caiet. ait, licentiam confitendi alieno, quam im-

plète proprius Sacerdos suo subdito dare censetur, ei dando facultatem peregrinandi, limitandam esse ad solam confessionem positam in praepo; aut ad solitas, quoad eos qui consueverunt saepe confiteri. Nauarrus *ad cap. Placuit. De poenit. distin. 6. num. 66.* & aliquot sequentibus reuocat, contendens nullum talis limitationis faciendam, dari solidum fundamentum: quoniam quaecumque ratio censetur mouere Pastorem dum peregrinatio dat expressam explicatamque licentiam confitendi, censeri quoque potest mouere, dum solum dat tacitam, vel implicitam: quia propositum illius semper est, subdito de necessariis quoad animam, in sua peregrinatione prouidere. Quae tam tacita, quam implicita licentia intelligenda est sine limitatione: quandoquidem expressam debere sine limitatione intelligi constat, per illud quod ab omnibus receptum esse habet idem Nauarrus *ibidem num. 42.* eum qui facultatem habet eligendi Confessarium, posse quemcumque Sacerdotem, etiam non habentem curam animarum, eligere: quod & confirmat *ibidem num. 49.* & aliquot sequentibus. Tum quia ius nihil aliud exigit etiam ab habente mortalia (vt patet ex cap. Omnis vtriusque sexus, De poenitentis & remissionibus) quam vt confiteatur proprio Sacerdoti, vel alieno, de ipsius licentia, nulla facta restrictione alieni, ad eum qui curam habet animarum: Tum quia consuetudo sic interpretata est ius. Adhuc enim vbique seruatur, quod habet Adrianus, in 4. de confessione *dubio 1.* post quintam quaest. vigore facultatis eligendi Confessorem idoneum, indifferenter quemcumque. *Art. 1.* Et certe cum paria sint, vt rectè notauit Nauar. in *cit. 40. nu. 42.* Parochiano dari à Parocho licentiam eligendi Confessarij: & à Parocho ei, quem Parochianus elegerit, committi potestatem audiendi confessiones; nihil est necessarium vt is qui eligendus est, tunc habeat curam animarum, quia alius est aequè capax commissionis, si ad sint caetera in idoneo Confessore necessaria. Vbi aduerte obiter ex Palud. in 4. *dist. 17. quest. 2. art. 2. concl. 2.* Confessorem electum non habere potestatem ab eligente, sed à Superiore qui eligendi licentiam dedit; vt qui per literas Poenitentiarij eliguntur, potestatem habent non ab eligentibus, sed ab ipsis Poenitentiariis. Porro si non datur ratio restringendae dicitur licentiae, ex parte Confessarij: multo minus datur ex parte confessionum: quarum frequentiam Pastor in suo subdito non potest non maxime probare, & optare. Vnde etiam quoad istiusmodi limitationem Sotus in 4. *dist. 18. quest. 4. art. 2. col. 10.* quoque reprehendit memoratam Caietani sententiam.

Sextus modus per consuetudinem.

74. Quod attinet ad consuetudinem; ea (vt rectè monet Caietanus in verbo Absolutio à peccatis 2. versus finem) nec dat reuera iurisdictionem; id enim satis constat ex eo, quod in cap. Si Episcopus. De poenitentis & remissionibus in sexto dicitur. Nulla posse consuetudine introduci, quod aliquis, praeter sui Superioris licentiam, Confessorem sibi eligere valeat, qui cum possit solvere & ligare. Itaque consuetudo tantum est testis tacitae licentiae à proprio Sacerdote sufficienter concessae, nec reuocatae; sed (prout continuatio consuetudinis ostendit) continuatae cum ipsius tacito consensu. Accedit quod delegare iurisdictionem sit superioris habentis ordinariam: non autem subditorum ipsius, quorum est consuetudo. Id quod *to. 4. disp. 23. sect. 3.* Suarez plenius tractans: inde *ibidem nu. 6.* infert iurisdictionem consuetudine obtentam, semper pendere à voluntate proprii Sacerdotis; ita vt non obstante consuetudine semper sit in illius potestate eam reuocare, si velit.

Qua in re, vt item auctor in *seq. num. 7.* addit, aduertendum est, ex cuius Superioris voluntate manat consuetudo: ex illius enim, vel alterius qui sit eius superior (non item inferioris) voluntate eam iurisdictionem reuocari posse tenendum est.

75. Atque ex his intelligitur, quod Sacerdotes etiam simplices dicuntur posse sibi de consuetudine eligere Confessarij, interpretandum esse (quem admodum attigit Caietanus loco citato) quod cum Episcopus sciens Sacerdotes suos, quibus de Confessarij prouidere tenetur, eos uisus inuitè se absolueret, id patiatur valè impedire, censetur tacitam licentiam illis dare, ex qua absolutio robur obtineat, consuetudine nihil ad eam conferente, nisi vt eiusdem licentiae teste.

76. Ad quem etiam modum, ex eod. Caiet. ibidem, interpretari licet, quod viatores dicuntur de consuetudine in Paschate suscipere poenitentiae & Eucharistiae Sacramenta in loco, in quo tunc fuerint; etiamsi malit ipse dicendum esse, quod talis licentia habeatur generaliter à Papa; eo quod legerit Eugenium quartum concessisse seu declarasse viuae vocis oraculo, viatores vbi se inuenerint in Paschate, censendos tanquam adeptos incolatum, quoad Sacramenta Poenitentiae, & Eucharistiae. Siue autem hoc, siue illud dicatur, parui refert, pro praxi: difficultas verò de viatoribus, cui de consuetudine possint confiteri, sufficienter explicari videtur sequentibus propositionibus.

Explicatio difficultatis de viatoribus, cui de consuetudine possint confiteri.

77. Prima est de viatoribus, qui relicto priori domicilio, aliud sibi quaerunt iter faciundo, aut nauigando, necdum statuerunt vbi consistere debeant, idem esse, ac ante de vagabundis censendum. Hanc expresserunt à Victoria & Nauarr. ille de Sacram. nu. 55. & hic ad cap. Placuit. De poenit. dist. 6. nu. 82. Et probatur, quia tales viatores sunt siue domicilio, perinde ac vagabundi, lege Eius 2. ff. Ad municipalem. §. 2. sub finem.

Secunda est: viatores, qui sibi domicilium delegerunt seu transferunt ex vna Parochia in aliam, effici Parochianos illius Parochiae, in quam migrarunt animo ibi perpetuo residendi. Haec habetur ex cap. finali de Parochiis.

Tertia est: qui non mutant, sed cumulant domicilia, vñ habentes in vna Parochia, in quo vnam anni partem: alteram, in quo alteram partem transigant, Parochianos esse Parochorum vtriusque Parochiae. Haec deducitur ex cap. Cum quis. De sepulturis in 6. vbi decernitur, si talis eligat sepeliri extra eas Parochias, inter vtramque diuidendam esse portionem canonicam, id est, quartam partem emolumentorum: quae tertia illa Ecclesia ex funere accipit, debitam Parochiali Ecclesiae. Secus verò est de iis, qui, cum habeant domicilium in ciuitate vel castro, recreationis gratia, vel vt opus aliquod etiam rurale exerceant, eunt aliquando ad villam ruralem: nō enim ex eo fiunt Parochiani loci, in quo est villa, adeo vt ibi morientes, debeant in Parochiali Ecclesia dictae ciuitatis, vel castri sepeliri, vel in alia, in qua maiorum suorum sepultura ab antiquo extitit: dummodo possit eò sine periculo deportari, vt definitur in cap. Is qui eod. titulo & libro.

Quarta propositio est, Viatores, qui prius domicilium retinere statuerunt, nec nouum sibi constituere volunt, si absint ab illis suis domiciliis de licentia suorum Parochorum, aut Episcoporum, censendos esse licentiam tacitam habere confiteri alieno: sicut ante nu. 68. dictum est de peregrinantibus. Haec est Nauarr. in seq. num. 85. quam probat, quia his quoque sui superiores, dum expressam licentiam recedendi dant, tacitam quoque confitendi alieno dare merito censentur: tanquam de necessariis ad vitam spirituales sustentationem, curantes per alios prouidere suis, quibus non possunt per se in eorum absentia.

78. Magna autem difficultas est de iis, qui absque Superioris licentia absunt praedicto modo à suis domiciliis, num possint alieno confiteri. sicut Parocho loci ad quem venerunt: De qua Sylu. Confessor. 1. quast. 10. citatis auctoribus, & Nauarr. in eodem nu. 85. & aliquot sequentibus, allatis rationibus in vtramque partem, statuunt non posse; non modò cum non elegerint habitationem (vt pote qui absentes à domiciliis suis non sunt, vbi sunt, diutius morari) sed etiam cum alicubi elegerint habitationem, siue maiorem siue minorem annali. Probatur, quia ratione nuda habitationis nemo fortitur forum conscientiae, si alibi habeat domicilium: quia nullum ius datur (vt in sequent. num. 88. notatum est ab eodem Nauarro) per quod probetur fortiri. Ceterum quia iam vsus inualuit in contrarium, quae pro eo Suarez habet *tomo 4. disput. 25. sect. 2. attendenda sunt.*

79. Ac primò quoad viatores, qui in vno loco domicilium habent, & alibi quasi domicilium, habitationemve diuturnam quidem, seu pro maiori anni parte; non tamen fixam (quales censentur tum scholastici, tum milites praesidiarj, tum etià litigantes, ac mercatores, quò in alienis oppidis diu morantur) tenet ille, quod per id ipsum quasi domicilium subii-

ciantur Parochis illorum locorum in quibus habitant. Pro quo facit quod moraliter necessarium sit eos, sicut alios incolas, habere ad quos spectet ex officio ministrare ipsis Sacramenta eo tempore quo ibi demorantur. De quo Thom. Sanchez. copiose in lib. 3. de matrim. disp. 23. quast. 2. Nō esse autem opus cum Nauarro vt restrictione, vt id dicatur tunc procedere, cum huiusmodi homines nequeunt facilem recursū habere ad proprios suos Sacerdotes, probat Suarez in *antecitata sect. 2. nu. 6.* quia quod ille vtget: nullo iure constare per solam in habitationem diuturnā forum acquiri: nimis multū probat. Nam pariter ostendit de esse Parocho iurisdictionem in alienum demorantem in ipsius parochia, qui non valet facile recurrere ad proprium suum Sacerdotem. Adde quod ipse fateatur talem recursū ferè semper difficilem esse: ideoque introductam esse memoratam consuetudinem, quae non desinit vim habere vniuersalis legis, ex eo quod talis difficultas in qua fundatur, cesset in aliquibus particularibus.

Aduerte hic obiter (quod loco cit. num. 14. Sanchez habet alios referens) ad acquirendum quasi domicilium non esse opus, vt quis maiori anni parte in Parochia habitet; statim enim atque animus habens habitandi maiori anni parte, incipit habitare, fit quasi Parochianus; sicut statim ac quis incipit habitare, animum habens ibi perpetuo manendi, Parochianus fit simpliciter, iuxta ea quae habet Sylu. & iter in verbo domicilium, num. 2.

80. Quoad viatores autem iter agentes, eosque qui habentes proprium domicilium, extra illud peregrinantur nec alibi statuunt consistere, nisi ad breue tempus; vt vsu venire solet mercenariis locantibus operas ad fodendum, aut aliud opus eiusmodi faciendum; Suarez in *seq. n. 8.* aliis citatis, valde probabile indicat aliam esse de eis rationem, & quam de praecedentibus; quia cum nec domicilium nec quasi domicilium de nouo acquirant, eundem semper firmum retinent Parochum; cui, iuxta cap. Omnis vtriusque sexus. De poenitent. & remiss. confiteri debeant, non alteri, nisi de ipsius licentia. Et ita de rigore iuris tenendum esse, ostendit consuetudo, quae olim viguit inter fideles, vt facultatem peterent à suis propriis Sacerdotibus ad faciendum iter: quā concessā censebatur simul data licentia confitendi alteri, si opus esset. Sed quia iam desit talis consuetudo; nec id eò existimandi sunt proprii Sacerdotes velle subtrahere praesidium speciale Sacramentorum Poenitentiae & Eucharistiae suis subditis, cum sibi necessarium, aut saltem vtile esse iudicauerint: teneri potest quod addit idem Suarez ibidem; tales de tacito consensu suorum Parochorum posse confiteri vel Parocho loci ad quem perueniunt, vel alteri habenti ab eo, vel ab Episcopo loci, iurisdictionem delegatā. Quamquam, addit ille si fuerint ibi alij habentes iurisdictionem à Papa, securius erit illis confiteri, quia res erit magis certa. Addit hic quoque exigi bonam fidem; quia si quis ad hoc tantum ageret iter, vt haberet occasionem confitendi alieno, & fugiendi censuram proprii Sacerdotis volentis amputare occasiones peccatorum, iam illa non esset necessitas; sed mera voluntas, nec intentioni Pastorum, nec Ecclesiae consuetudini conformis. Sicque ex defectu iurisdictionis censenda esset confessio inualida. Ad confirmationem suae sententiae idem Suarez in *seq. num. 9.* inducit quod ex Caiet. ante allatum est. Eugenium 4. declarasse viatores vbi se inuenerint in Paschate, tanquam incolas esse censendos, quoad Poenitentiae & Eucharistiae Sacramenta. Ea enim declaratio non est limitatio licentiae viatoribus concessae accipiendi ab alieno Sacramento Poenitentiae & Eucharistiae, sed potius extensio: quia de aliqua tali acceptione dubitari potuit, maxime de illa quae contingit in Paschate, quia eo maxime tempore obligatio est accipiendi Sacramenta ipsa à proprio Sacerdote. Vnde si ex eadem declaratione possint tunc accipi ab alieno Sacerdote, poterunt etiam quocumque alio tempore, si necessitas, aut specialis vtilitas id exigat.

CAPVT OCTAVVM

De dubiis circa iurisdictionem in foro interiori.

SVMMARIVM.

81. Non tenetur Parochus sub peccato, audire sui subditi confessionem, nisi vtgeat confitendi necessitas.